

**Seletuskiri haridus- ja teadusministri 21. augusti 2024. a määruse nr 24
„Teadusuuringute mõju suurendamine ning teadusasutuste ja kõrgkoolide
institutsionaalse teadmussirde suutlikkuse toetamine (Astra+)” muutmise
eelnõu juurde**

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Käesolev määrus kehtestatakse perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel.

Tehtavad muudatused on tehnilist laadi ning määruse muudatusega parandatakse määruse teksti ekslikult jäänud ebatäpsused ning täpsustatakse ASTRA+ juhtkomisjoni rolli.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi teadus- ja arendustegevuse poliitika osakonna peaekspert Mariann Saaliste (735 0214, Mariann.saaliste@hm.ee), Haridus- ja Teadusministeeriumi strateegia ja finantsosakonna finantsvaldkonna välisvahendite juht Inge Oopkaup (735 0279, inge.oopkaup@hm.ee), finantsvaldkonna nõunik Ragne Hoff (735 0306, ragne.hoff@hm.ee), välisvahendite nõunik Pirkko Kulanurm (735 0161, pirkko.kulanurm@hm.ee), strateegilise planeerimise valdkonna peaekspert Meelis Aunap (735 0105, meelis.aunap@hm.ee) ning õigus- ja personalipoliitika osakonna õigusnõunik Kadi Mölder (735 0234, kadi.molder@hm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Paragrahvi 5 lõikes 1 muudetakse viide § 3 lõigetele. Ekslikult on nimetatud sättes viidatud § 3 lõigetele 3 ja 4, kuid meetmete nimekirja näitajad, millele säte viitab, on sätestatud hoopis § 3 lõigetes 2 ja 3.

Paragrahvis 6 lõikes 2 muudetakse punkti 2 ning jäetakse sellest välja viide määrale, mille osas personalikulud on abikõlblikud. Muudatus tehakse õigusselguse huvides. Antud muudatus ei mõjuta määruses toodud põhimõtet, mille kohaselt eeldatakse asutustelt tegevuste 1 ja 4 projektide elluviimise neljandast aastast panuse suurenemist ning antud personali järk-järgulist üleminekut asutuse rahastusele. Personalikuludega seotud toetuse määrad tuuakse § 9 lõikesse 5.

Paragrahvis 6 lõikes 2 muudetakse ka punkti 9 ning jäetakse sellest õigusselguse huvides välja viide seadmetega seotud kulude abikõlblikkuse määrale. Kehtima jääb põhimõte, et seadmetega seotud kulusid saab rahastada piiratud mahu ning vastavad piirmäärad on toodud § 9 lõikes 4.

Paragrahvi 17 lisatakse täiendav lõige 5¹, millega täpsustatakse ASTRA+ juhtkomisjoni õigusi ja rolli § 5 lõike 1 punktis 3 toodud tegevuste rahastamissetepanekute kinnitamisel. Vastavalt määruse § 17 lõikes 5 sätestatule on ASTRA+ juhtkomisjoni üheks ülesandeks § 5 lõike 1 punktis 3 nimetatud tegevuste rahastamiseks ekspertkomisjoni poolt esitatud ettepanekute kinnitamine, kuid määrusest ei selgu, millised on tagajärjed, kui ASTRA+ juhtkomisjon ettepanekuid ei kinnita. Uue sättega täpsustatakse, et ASTRA+ juhtkomisjonil on õigus jätta ettepanekud kinnitamata ja suunata projekt tagasi ekspertkomisjonile hindamiseks. Samuti on sätestatud, et ASTRA+ juhtkomisjonil on õigus küsida täiendavat infot taotluste kohta, selgitamaks välja, kas projektidele antud hinnang vastas hindamiskriteeriumitele. Täiendava info põhjal on juhtkomisjonil võimalik otsustada, kas kinnitada ekspertkomisjoni ettepanekud või mitte.

Paragrahvi 18 lõiget 12 muudetakse ning sättest jäetakse ära sõnad „pikemaajalisi ja jätkusuutlikke“. Säte viitab kriteeriumile „projekti põhjendatus“. Vastavalt määruse § 18 lg 3 sätestatule hinnatakse projekti põhjendatuse all lisaks projekti jätkusuutlikkusele ja ajalisele perspektiivile ka teisi aspekte, näiteks projekti eesmärgipärasuse põhjendatust, sekkumisloogika arusaadavust ja mõjusust, ajakava realistlikkust ning teaduslikku taset. Projekte ei hinnata eraldi alakriteeriumite lõikes, seega ei saa anda projektidele eraldi hinnangut nende kahe aspekti osas ning hinne antakse kriteeriumile „projekti põhjendatus“ tervikuna.

Paragrahvi 18 lõige 13 jäetakse määruse tekstist välja. Kehtivas määruses on antud lõikes sätestatud, milliseid projekte eelistatakse, kui projektide näitajad on ühesugused, ehk siis projektide hinnad on võrdsed. Määrus sätestab, et eelistatakse pikemaajalisi ja jätkusuutlikke projekte, millel on § 18 lõike 3 punkti 5 valikukriteeriumi hinne kõrgem. § 18 lõike 3 punkt 5 viitab projekti põhjendatuse kriteeriumi ühele alakriteeriumile, kuid kuna alakriteeriumite lõikes hindeid ei anda, ei ole antud lõige asjakohane. Õige on viidata sellele, et võrdsete hinnete puhul eelistatakse projekte, mille puhul hinne projekti põhjendatusele on kõrgem, kuid sellele viitab juba lõige 12.

Paragrahvi 20 lõikes 1 parandatakse ilmne ebatäpsus viites.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vastab Euroopa Liidu õigusele ja on kooskõlas riigisiseste õigusaktidega.

4. Määruse mõjud

Määruse muudatused toovad kaasa õigusselguse, kuna parandatakse määruse teksti jäänud ebatäpsused. Juhtkomisjoni ülesannete täpsustamisega on määruses reguleeritud edaspidi ka õiguslik tagajärg, mis kaasneb olukorras, kus juhtkomisjon ettepanekuid ei kinnita.

Täiendavaid mõjusid määruse muutmisel ei esine.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne täiendavaid tegevusi ega kulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu saadeti kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning saadeti arvamuse avaldamiseks Riigi Tugiteenuste Keskusele, SA-le Eesti Teadusagentuur ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele. Arvamusi ja ettepanekuid esitas Riigi Tugiteenuste Keskus.

Katrin Kiisler
teadus- ja arendustegevuse poliitika osakonna juhataja